

FRANCE CEGNAR

IZBRANA LITERARNA DELA

Rojakom!

Hej, rojaki, opasujmo uma svetle meče,
plemenita kri po krepkih naših žilah teče,
Bog nam dal je dobro srce, um in pamet zdravo;
povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Iz pšenice, vrli bratje, ljuljko populimo,
zdravo seme v brazde rojstne njive zaplodimo,
da krepki se ona od zaroda do zaroda,
da na zemlji diči se od vzhoda do zahoda.

Dovršujmo nam od zgoraj dano naročilo,
da ne bo nam sonce za gorami zatonilo,
da sijalo vedno lepše bo pred naša vrata;
hej, rojaki, kvišku, da nam pride doba zlata!

Populimo trnje, lemež naj ledino reže,
dokler temna noč na naše gróbe se ne vleže;
vreme se zjasnjuje, ne bučijo več vetrovi,
taja se ledina, vzeli so slovo mrazovi.

Drami se prebela Vila na zeleni gori,
sveti se ji lice in oko v rumeni zori;
hej, rojaki, kako poje, poje in prepeva,
da se gora trese, da nebeški strop odmeva!

Večer

Hej, sonce že niže zahaja,
že jemlje od zemlje slovo,
za vrhe zelenega gaja
bo skoraj, bo skoraj zašlo.

Mračé se že tihe doline,
temniti se log je začel;
zlaté se snežnikov višine,
ki žar'k jih je zadnji objel.

Zapirajo krone cvetlice,
odeva jih rosa in mir;
s planine žvenkljajo ovčice,
v rog trobi veseli pastir.

Vrnila se že je čebela
z medeno nožico domú,
tej roži in oni je vzela,
napila se v cvetju medu.

Po pesku studenci šumljajo
s penečo srebrno vodó
in ribice v njih se igrajo
in gledajo v plavo nebo.

In ptice po gozdu molčijo,
le cvrček prijazno cvrči;
iz turna pa zdravomarijo
bron milo k molitvi doni.

Odkrije ratáj se in moli:
»Marija, studenec dobrot,
ozri iz nebes se tu doli,
usmili se grešnih sirot!«

Na maternih prsih raduje,
v obraz se ji dete smehlja,
po luni ročice steguje,
imeti jo hoče z neba.

Veselo prepevajo ž'njice
z jeklenimi srpi domú,
jim sije, leskeče na lice
večernica, zvezda miru.

Zakaj bi le pesmi ne pele,
ki skrb in bridkosti moré,
ki delajo dni jim vesele,
ki v srce iz srca doné?

Ko sonce se zadnje bo skrilo,
ogrnila smrt nam oko:
Kakó se bo petje glasilo,
od petja se treslo nebo!

Sirota

Zunaj veter brije,
plan in gôro krije
črna noč.
Jadno dete kliče
iz grobov mrličé
na pomoč.

Mati mu umrla,
ôča v grob zaprla
bela smrt.
Samo je ostalo,
tužno pribežalo
v božji vrt.

»Zlata mama moja,
glej, sirota tvoja
tu stoji;
nima kaj obleči,
nima kam se vleči,
glad pretí.

Vzemi mene k sebi,
dobro je pri tebi,
mamica!
Nimam druge mame,
da bi ona name
gledala.«

Dete se sklonilo,
vleglo na gomilo
k mamici.
Zarja rumenila,
ni ga prebudila
v postljici.

Roža med trnjem

»Kaj pa ti sama tukaj stojiš,
cvetica krasna, cvetica mila!
V trnju bodečem kvišku moliš
belo obličje, pisana krila?

Kadar te vidim, točim solzé,
dete nesrečno, trikrat gorjé ti!
Pikalo trnje bo te v srcé,
morala bodeš rano umreti.